

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štev. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 7. junija 1930. Telefon št. 2552.

ŠTEV. 67.

Laskave besede priznanja Slovincem.

Zagrebski »Jugoslovanski Lloyd« je priobčil povodom otvoritve jubilejnega velesejma članek, ki zasluži, da ga vsaj po vsebini v našem listu registriramo. Članek nosi naslov: »Slovinci povodom otvoritve X. jubilejnega mednarodnega velesejma v Ljubljani«, in pravi približno naslednje:

V zdravi gorski naravi, na eni strani v kleščah Italijanov, na drugi Nemcev, so se Slovenci skozi stoletja razvijali na posebni in težji način nego ostala plemena našega naroda. Pri Srbih in Hrvatih so bili nosilci politične, ekonomske in kulturne zgodovine kralji, bani, župani in narodno plemstvo, Slovenci pa ali sploh niso imeli, ali pa le malo takih glavnih junakov, in nosilci slovenske usode so bili slovenski kmet in oni kmetijski sinovi, ki so se s svojim znanjem in sposobnostjo dvignili nad površino, ne da bi pozabili, da so Slovenci. Tako so Slovenci, ohranivši vse vrline in slabosti kmeta, postali in ostali odpornejši nego oni, ki so pisali svojo zgodovino z mečem in guslami. Postali so realisti, jasno videli, da vsa zgodovinska slava, vsa bojna junaštva in sijajni naslovi ne koristijo v stalni življenski borbi toliko, kolikor urejen dom, dom, pridobivanje in ustvarjanje ekonomskih vrednot. Borbe z nevarnostmi in težavami narave in mučna obramba, da ne utonejo v morju močnejših in kulturnejših Nemcev in Italijanov, so napravile Slovence močne in odporne.

Kljub temu pa se Slovenci niso navzeli egoizma, ampak imajo največ smisla za koristno ustvarjanje in državotvornost, in največjo širokogrudnost, da jim vsak kraj v državi postane mil in koristen kakor Slovenija. Zato ji hudi povsod najdemo, v vsaki pokrajini naše države, povsod vsak v svojem poklicu marljivo in vestno

vrši svoj posel v svojo in v korist celote. Slovenci se ne bavijo z brezkoristnimi posli in osnovami, kakor Hrvati in Srbi, ki puščajo pri tem mnogokrat iz vida največje potrebe sedanjosti in bodočnosti. Od Slovencev, da si so najmlajši bratje, se morajo drugi mnogo učiti. Učiti se, pa naj si bo to tudi od mlajšega, ni sramotno, saj začnejo naše narodne pripovedke skoro vedno z besedami: »Bili so trije bratje...«

X. jubilejni mednarodni velesejem v Ljubljani jasno kaže, da Slovenci na vseh gospodarskih področjih sistematski delajo in napredujejo. Uspelo jim je, da so tekom 10 let poleg tuje industrije ustvarili tudi svojo, čisto narodno slovensko in solidno industrijo. Slovenci polagoma, a sigurno zavzemajo glavne položaje, vodijo kontrolo nad gospodarstvom in izrivajo tuje, nenacionalne elemente. Njihovo združništvo je tako popolno in dobro vodeno, da je smatrati slovenskega kmeta kot najbolj zasiguranega ne samo v naši državi, ampak tudi v celi srednji Evropi. Slovensko denarništvo, kojega glavna moč je v hranilnicah, posojilnicah in nekaterih popolnoma slovenskih bankah, je solidno, obrestna mera najcenejša in poslovanje brezhibno.

V tem je uspeh, moč in garancija za dobro bodočnost slovenskega gospodarstva. Naravno, da Slovenci ljubosumno čuvajo te svoje gospodarske pridobitve, ki pomenijo pridobitve cele države in celega naroda. Nazivati to egoizem ali separatizem, nima smisla, zakaj dejstvo je, da slovenski napredek, sistematičnost, uspeh in sposobnost s periferije koristno uplivajo tudi na notranjost države, na celoto.

Vsekakor, odlično priznanje uglednega glasila naše narodno-gospodarske politike!

Bodoče naloge Zveze za tujski promet.

(Iz govora zborničnega tajnika J. Mohoriča ob priliki proslave 25-letnice Zveze za tujski promet.)

Naša država obiluje prirodnih krasot, ki privlačujejo tujca. Toda večina lepih krajev je danes za modernega turista in za moderna prometna sredstva še težko dostopna. Turizem ima torej v naši državi najboljše naravne predpogoje in sijajno bodočnost, treba pa je potniku, turistu in tujcu, ki želi obiskati naše kraje, nuditi vsaj en del tega, kar mu nudijo v tem oziru naprednejše države, ki imajo v turizmu eno najmočnejših industrij in najboljših virov dohodkov.

Zveza za tujski promet, ki obhaja danes jubilej 25-letnega obstoja, je v dosedanjem razvoju izvršila lepo in zaslužno delo, tako na polju propagande, kakor tudi na polju organizacije. Uspehi tega tihega dela so vidni. Promet tujcev v naših krajih stalno narašča in se zadovoljivo razvija. Naprave, ki služijo tujskemu prometu, postajajo že tesne, premajhne in preskromne. Čuti se neodoljiva potreba razširjenja dela za tujski promet v vseh smereh. Vse, kar je bilo dosedaj storjeno, je le skromen začetek tega, kar bi naši kraji lahko imeli in kar morajo čimprej dobiti. Propagandno delo Zveze je rodilo uspehe in dotok tujcev je tak, da nam njihova namestitve povzroča v sezoni že prav resne skrbi. Treba je torej graditi.

Pretekli teden smo na konferenci zbornic v Dubrovniku razpravljali o potrebah za pospeševanje turizma in statistika prometa, ki je bila predložena tej konferenci, kaže, da je preteklo leto število gostov porastlo na Bledu v primeru z letom 1928 za 20%, v Rogaški Slatini za 5%, v Dobrni za 10%, Bohinjski Bistrici nad 30% in na Bohinjskem jezeru pa za 300%, dočim je v Kranjski gori padlo. Je pa še cela vrsta drugih krajev v naši lepi Dravski banovini, ki bi tudi lahko razvili mogočen tujski promet, a ga danes še nimajo. Oni so speči zakladi, ki jih bo treba v bodoče iskristiti. Na našem Jadranu promet tujcev ogromno napreduje. Tako je na gornjem Jadranu v enem samem letu porastel promet od 20.000 na 50.000 gostov in sicer pretežno premožnih inozemskih gostov, ki ne prihajajo k nam šedit, marveč prinašajo znaten denar v državo.

Delo na organizaciji turizma ni lahko. Rešitev mnogih akcij, ki bi se bile lahko že davno izpeljale, se iz neznanih razlogov že leta zavlačuje. Tako je na primer z zakonom o letoviščih, ki je bil že pred letom dni gotov, pa še do danes ni uveljavljen. Marskdo v naših letoviščih je opustil svojo namero, da bi gradil hotel ali restavracijo baš radi tega, ker čaka

na ta zakon, ki še ni izdan. Lani se je vse veselilo, da dobijo podjetniki nekoliko carinskih olajšav za uvoz inventarja in naprav, ki služijo tujskemu prometu in ki so obremenjene s preobčutno carino. Toda naenkrat je cela akcija dospela na mrtvo točko, s katere ne more naprej. Mnoga naročila so se morala stornirati, stavbena delavnost je očitno popustila. To je velika škoda in ministristvo financ bi moralo pač uvideti, da se prividne žrtve, ki jih doprinese v obliki carinskih olajšav, na drugi strani mnogokratno rentirajo v korist celokupnega gospodarstva ter prinašajo državi pri železnica, na taksah, trošarinah in davščinah večje dohodke. Tu se bo treba energično zavzeti, da finančno ministristvo omogoči uveljavljenje tega zakona, pa če smo tudi letošnjo sezono z nepotrebnim čakanjem že zgubili.

V drugi vrsti je potrebna modernizacija našega železniškega prometa. Sedanji način obratovanja je postal preokoren, zastarel in vozni red ne dopušča več onih zveze, ki bi bile za tujski promet potrebne. Sosedne države so že davno upeljale motorna vozila in tirne automobile. Tudi pri nas so se že izvršili poskusi baš na področju subotičke direkcije, ki so dali zelo zadovoljive rezultate, dokazali rentabilnost in pripravnost motornih vozil tudi za naše prilike, toda ko je dr. Korošec odšel iz ministristva prometa, izgleda da je stvar zaspala. Pravijo, da se sedaj razmišlja o tem, za katero tipu na jbi se odločili. Medtem pa čas poteka, sezone prihajajo in mi se borimo s starimi težkočami naprej. Izražam zato željo, da naj se današnji občni zbor izrazi za nujnost modernizacije železniškega prometa in naj Zveza posreduje na vseh merodajnih mestih, da se obljubljenih 26 motornih vozil za področje ljubljanske direkcije čimprej nabavi in stavi v promet.

S politiko zakupništva kolodvorskih restavracij, kakor se je razvila v zadnjih petih letih, se s tujskoprometnega stališča ne moremo strinjati. Zakupnine so pretirano visoke in ako se mora za malo restavracijo plačati po 1000 Din najemnine dnevno, je jasno, da cene v takih restavracijah ne morejo biti nizke. V interesu tujkega prometa in kvalitete postrežbe v kolodvorskih restavracijah je želeti, da železniška uprava v najemninah ne išče posebnega vira dohodkov in naj z znižanjem najemnin

omogoči, da bo imelo potujoče občinstvo ceno in dobro prehrano.

Poštna zgradba, poštni, posebno pa telefonski promet v naših letoviščih in zdraviliščih so poglavje zase. Prostorji so premajhni in ne delajo na tujca onega vtisa, ki naj bi ga imel pri stiku s tako važno državno institucijo kot je pošta. Telefonski promet z inozemstvom je povsem nezadosten. Najhuje se to občuti v Rogaški Slatini. Zbornica je napravila že mnogo vlog, vendar še ne vidimo bistvenega zboljšanja. Potrebno je, da se krajevne centrale v naših važnejših letoviščih automatizirajo in olajša zgradba novih telefonskih postaj.

V okolišju naših letovišč in zdravilišč je nujno potrebna asanacija vasi. Delo, ki ga je uspešno pričel prejšnji oblastni odbor ljubljanski, je treba v čimvečjem obsegu nadaljevati. Baš okolica Bleda razkriva mnogobrojnim tujcem, ki šetajo po okolišnih vaseh, glede asanacije mnoge nedostatke, ki jih je v interesu tujkega prometa treba odpraviti.

Poleg železnice postajajo za tujski promet in avtomobilni turizem vedno važnejšega pomena ceste. Sedanje stanje cest s tega stališča ni zadovoljivo. Zato pozdravljamo energično akcijo kr. banske uprave, da se naše ceste preuredijo za potrebe motornega prometa. Želeti je, da se pričnejo na najvažnejših črtah ceste čimprej valjati in tlakovati, kakor je na Bledu že storjen pričetek. Pobijanje prahu je vprašanje, kateremu naše občine ne posvečajo dovolj pažnje, ki ga pa moramo v interesu tujkega prometa pričeti forsirati. Treba je graditi tudi avtomobilne ceste v naše gorske doline, da pospešimo promet.

Končno bi želel dodati še eno: Turizem v naši državi ima kakor rečeno veliko bodočnost. Veliki predali na jugu naše države se bodo šele v prihodnjih desetletjih otvorili tujskemu prometu in tu smo baš Slovenci poklicani, da postanemo organizatorji tujkega prometa ne samo v naši banovini, marveč da razvijemo aktivnost preko cele države. Za našo stambeništvo, industrijo in obrt, za plasiiranje našega naraščaja, za plodonosno investicijo vlog naših denarnih zavodov, se odvarja tu široko polje aktivnosti. Slovenci kot vztrajni delavci, štedljivi in skromni, pridni in marljivi, so poklicani, da prevzamejo to vlogo in oni jo bodo lahko izvršili, ako bodo vsi činitelji našega slovenskega gospodarskega življenja hoteli složno sodelovati.

Položaj naše industrije in izgledi za bodočnost.

(Poroča ing. Milan Šuklje na VII. redni Glavni skupščini Zveze industrijev.)

Izredno bogati letini lanskega leta 1929 je sledilo katastrofalno padanje cen agrarnim produktom na svetovnem trgu. Tako se je povsem nepričakovano spremenil blagoslov v krizo, katero je najprej občutilo poljedelstvo v bogatih žitornih pokrajinah naše kraljevine. Po prejšnjih dveh pičlih letinah so bili kmetje težko pričakovali vnovčenje bogate žetve, pa so doživeli bridko razočaranje, ker so bile prodajne cene vse nižje nego se je predvidevalo. Ne da se tajiti, da naša izvozna trgovina ni bila docela kos svojim nalogam, manjkalo ji je kapitala, in menda je bila tudi organizacija nezadostna. Sicer pač ni mogla uplivati na svetske cene, vendar bi morala omiliti njih neugodni učinek na uspeh našega izvoza. Nejevolja agrar-

nih krogov pa se je povsem neutemeljeno prevrgla v živahno agitacijo proti industriji in proti oni mali zaščiti, ki jo uživa industrijska produkcija.

Bodi najprej rečeno da so posledice obče agrarne krize najhuje zadele ravno našo industrijo. Tisti poljedelci, ki niso dosegli primernih cen pri prodaji pšenice in koruze in ki vsled tega nimajo gotovine za kupovanje drugih potrebščin, oni imajo vsaj hrane v izobilju, kruha in mesa. Kako pa si naj pomaga industrija, ko je padel domači konsum na minimum in ko so cene industrijskim izdelkom po vsem svetu čim dalje nižje, ponudba pa od dne do dne večja? Nenavadno mila zima 1929/30 je le še poostрила krizo industrije, ker je bila potreba po zimskem blagu, po

kurivu, obleki in obutvi izredno nizka. Vsled tega so ostale zaloge na tem blagu neprodane, in naše tvornice morajo resno misliti na redukcijo svojih obratov, zlasti še, ker je preveč obratne glavne vezane v neprodanih zalozgah.

Pri vsem tem moramo beležiti dejstvo, da so koncem leta 1929 in začetkom leta 1930 prav vidno narastle hranilne vloge in da razpolagajo naši denarni zavodi z znatno večjimi likvidnimi sredstvi nego kdaj prej. Kdo je tedaj tisti, ki v istini in v prvi vrsti občuti vso težo obstoječe krize, ako ne industrija! Meseca februarja 1930 se je v naši državi začela živahna agitacija za agrarni protekcionizem, z izrazito ostjo proti industriji in proti carinski tarifi. Čudno je le to: Sosedne industrijske države so v slednjih letih založile največje napore v zaščito svoje agrarne produkcije in v povzdigo te produkcije. To z namenom, da ojačijo konsumno moč lastnega prebivalstva in da razbremenijo svojo trgovinsko bilanco glede uvoza poljedelskih proizvodov. Ali je tedaj pravilno, da naj naša agrarna država dela enako politiko? Odgovor na to vprašanje je dosti enostaven. Kakor stremijo industrijske države za tem, da ohranijo in povečajo kapaciteto industrijske produkcije in da se obenem rešijo odvisnosti od uvoza iz agrarnih dežel, tako moramo mi kot agrarna država izboljšati našo agrarno produkcijo glede kvalitete in kvantitete ter obenem napeti vse sile za povzdigo lastne industrije, da se tako osvobodimo odvisnosti od inozemskega uvoza, katera odvisnost nas bo sicer nagloma potisnila prav k tlom.

Mi se danes, v času naglega razvoja svetovnega gospodarstva, ne smemo ravnati po teoriji, katera je dominirala pred desetletji. Mnenje, da naj se agrarne dežele ne spuščajo v industrijsko proizvodnjo in da morejo neomejeno črpati iz poljedelstva, se je davno že izkazalo kot povsem pgrešeno. Naj tukaj navedem nekatere misli iz globoko zasnovanega predavanja, ki ga je imel dne 6. maja t. l. rumunski strokovnjak g. M. Manolescu v trgovski zbornici v Budimpešti. On je tam govoril o tragediji agrarnih dežel in o tragičnih posledicah intenzivnega mednarodnega trgovskega prometa, katere pretijo tem deželam. Industrija je bistveno močnejša od poljedelstva, ker vse intenzivneje proizvaja robo za trgovsko zamenjavo. Razmerje med vrednostjo storitve poljedelskega delavca na eni strani in industrijskega delavca na drugi je 1 : 3, v severni Ameriki baje celo 1 : 15! Odtod nastaja neenakost moči že v notranji trgovini, v vse večji meri pa v prometu z inozemstvom. V tem prometu plača industrijska dežela z blagom, ki ga je ustvarilo malo število delavcev, agrarne produkte, za katerih proizvodnjo je trebalo dela mnogih poljedelcev. Če se mora izvoziti delo 10 ali celo 50 lastnih državljanov, da se plača storitev enega inozemskega delavca, ne more biti kupčija dobra. Na tem potu se pride v novo suženjstvo, ki bi bilo tem brezsrčnejše, ker bi se gospodstvo izvajalo iz velike daljave in po strogih zakonih mednarodnega občejanja. To nevarnost so pravilno spoznali naši delegati v Ženevi, ko so v lepi formi odklonili predlog na carinsko premirje. V tem trenutku namreč, ko se odredimo zaščiti lastne industrije, bi se živili udinjali industrijskim državam Evrope. Mi moramo hoditi po čisto drugi poti. Agrarne dežele se morajo solidarno braniti, da jih ne podjarmi dvojni pritisk, ki ga izvajata industrijska Evropa in prekomorske agrarne pokrajine. V lastni deželi pa moramo delati na to, da dvignemo produktivnost našega poljedelstva in da pospešimo razvoj naše industrije. Le na ta način se ubranimo nadvlade industrijske Evrope in se obvarujemo pretečega ponižanja.

Po tej kratki razpravi naj dodam nekaj podatkov o položaju nekaterih panog naše industrije.

Že v jeseni 1929 je šla konjunktura za lesno industrijo vidno navzdol, zlasti ker se je na zunanjih tržiščih pojavila močna ruska konkurenca. Domače povpraševanje je minimalno, izvoz popušča vsled splošne stagnacije. Zato popuščajo tudi cene, dočim se večja zaloge na skladiščih.

(Dalje prihodnjič.)

Odlikovanci na svetovni razstavi v Barceloni.

Predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin je izročil odlikovanja barcelonske razstave.

V sejni dvorani Zbornice za TOI se je vršila včeraj dopoldne skromna, a zato tem pomembnejša svečanost. Ob navzočnosti zastopnika g. bana g. načelnika dr. Rudolfa Marna je izročil predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin odlikovanja tvrdkam in zavodom zborničnega okoliša, odlikovanim na svetovni razstavi, ki se je vršila v Barceloni od spomladi do konca leta 1929. Svečani izročitvi odlikovanj, katere je prejela zbornica od našega ministrstva trgovine in industrije, so prisostvovali tudi vsi člani industrijskega odseka, ki je imel baš ob tem času svojo sejo.

Predsednik Zbornice g. Ivan Jelačin je pozdravil navzočega zastopnika g. bana, nakar je v izbranem govoru povdarnil veliko važnost, ki jo je imela udeležba naše države na tej svetovni gospodarski prireditvi za okrepitev našega ugleda v inozemstvu. Naša uspešna udeležba na barcelonski razstavi je v glavnem pripomogla, da je prišlo do sklenitve trgovinske pogodbe med našo državo in Španijo. Za ta uspeh gre velika zasluga tudi udeležbi naše ožje domovine. Nagrade, ki so bile podeljene našim tvrdkam, imajo zato tem večji pomen in so ta odlikovanja v ponos celi Sloveniji.

Predsednik Jelačin prečita nato imena odlikovancev, nakar izroči diplome in medalje vsakemu posebej, in sicer Grand prix tvrdki »Hed« hmeljski družbi v Žaleu, Osrednjemu zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani za razstavljene čipke in ročna dela in firmi Sever & Komp. trgovini z deželnimi pridelki na Gosposvetki cesti v Ljubljani za razstavljena semena in deželne pridelke. Zlato me-

daljo so nato prejeli: Državno zdravilišče Rogaška Slatina, ki je razstavila lepo kolekcijo zdravilnih vod, g. Valentin Noč, čebelar iz Škofje Loke za razstavljene med, tvrdka Remec & Komp. tovarna upognjenega pohištva in lesna industrija v Duplici pri Kamniku, »Titan«, d. d. kranjske tovarne železne ključavničarske in kovinske robe v Kamniku in Swaty Franc, tovarna za umetne brusne kamne, Maribor, Maistrova ulica 5, srebrno medaljo z diplomom pa Tehnična srednja šola v Ljubljani, za svojo krasno keramična dela, ki so krasila jugoslovanski paviljon, F. Heinrichar, lesna industrija v Ljubljani, za razstavo lesov, Puh Josip R., trgovina s stavbnim materialom, bakulo in parketi, Ljubljana, Gradaška ulica 22 in končno graščina Klevevž na Dolenjskem za svoja izborna dolenjska vina.

Načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Rudolf Marn je v zastopstvu g. bana odlikovancem iskreno čestital. V svojem govoru je povdarnil, kako velikega pomena so ta odlikovanja. Posebno je razglasil, da so med odlikovanci tudi trije državni zavodi: Zavod za žensko domačo obrt, Zdravilišče Rogaška Slatina in Srednje tehniška šola. Odlikovanja teh, zavodov dokazujejo najlepše, da so zavodi v rokah pravih strokovnjakov. Svoje iskrene čestitke je dr. Marn zaključil z besedami: Mi hočemo vedno naprej, nikoli nazaj.

Predsednik g. Jelačin se zahvali g. dr. Marnu in vsem, ki so se udeležili izročitvi odlikovanj, nakar je bila svečanost zaključena.

Po svetu

Število konkurzov v Jugoslaviji pada nadalje; v lanskem maju jih je bilo 98, v letošnjem 65. Izven konkurzov je bilo 22 prisilnih poravnjav.

Obtok bankovcev v Avstriji se je dvignil nad 1 milijardo šilingov, kritje pa na 79,7 odstotkov.

900 milijonov lejev pasiv ima rumunska Banque Franco - Roumaine; po daljših poravnalnih pogajanjih je izrekla svojo falitnost. V Rumuniji si sledijo bančni polomi hitro drug za drugim.

Ogri varujejo. Izdatki državnega gospodarstva so znašali v lanskem aprilu 61,9 mil. pengö, v letošnjem 47,6, prihranek napram lani torej ca 14 milijonov pengö.

Konkurzov v Nemčiji je bilo v mesecu maju 1052.

Mannesmann - Röhrenwerke razdeljuje 7% dividendo. Kupčija v prvih 4 letošnjih mesecih se je obdržala na višini lanskega leta. Nova izgradba podjetja ga postavlja na čelo težkoindustrijskih podjetij.

Polyphen-Werke v Berlinu bodo razdelili 20% dividendo.

Glede izvoza žita iz Ogrske so napravili obsežne načrte. Zlasti bodo vpeljali neke vrste pristojbino na moko; krušno moko bodo malo obdavčili, bolj pa luksuzno moko. Ustanovili bodo privil. izvozne družbe. Termínsko kupčijo bodo po nemškem vzorcu na novo uredili i. t. d.

Dunajske banke so znižale debetno obrestno mero za ½%; vložne obrestne mere zaenkrat še niso zvišale, ker je tudi hranilnice niso, kljub zadnjemu znižanju Avstrijske Narodne banke. — Banke so hotele prvotno pustiti mero za navadne vloge nespremenjeno pri 4% za vezane, vloge je pa znižati za ¼%.

Češkomoravska - Kolben - Danek d. d. izkazuje izredno zadovoljivo zaposlenost v vseh obratih, obseg naročil je večji kot lani ob tem času. Nadaljevanje obsežnih investicij se vrši v okviru programa.

Cena cina je zopet padla, in sicer na točko, ki je najnižja po letu 1914. Trg motri restriktivne načrte s pesimističnega stališča.

V surovem kavčuku se je z 2. junijem pričel v Britanskih Malajskih državah in v Britanski Indiji »produksijski« počitniški mesec.

Avstrija bo spremenila carino na avtomobile in hoče vpeljati carino po teži namesto dosedanje carine po vrednosti. Carina bi bila tako odmerjena, da bi se otežilo import ameriških avtomobilov.

Avtomobilna produkcija preteklega leta je znašala v vseh državah sveta 6.300.000 kosov, l. 1928. pa 5.200.000. Prirastek je torej 21 odstoten. Dvajset odstotkov prirastka v preteklem letu gre na rovaš USA in Kanade.

Mednarodni zavarovalniško - tehniški kongres se prične 16. t. m. v Stockholmu na Švedskem.

Konec nemške industrijske obremenitve datira od 17. maja naprej in so ugasnile s tem dnem od nemških družb izdane industrijske obligacije.

Italijansko carino na koruzo hoče zvišati Mussolini od 14 na 16,50 zlatih lir za 100 kg. Trgovina z inozemskim žitom je v Italiji še zmeraj tako velika, da je domača produkcija potisnjena v ozadje.

Proga Kragujevac - Kraljevo - Kosićska Mitrovica bo otvorena že v teku letošnjega leta. Š s tem dobi Beograd drugo zvezo s Skopljem.

Pogozdovanje beograjske okolice napreduje; v zadnjem času so zasadili okoli 400.000 mladik, ki so jih dobili iz Nemčije in Holandske.

Načrte za shrambe živalskih krmil je poljedelsko ministrstvo odobrilo. Take shrambe imenujemo silos. Začeli jih bodo graditi že v tem mesecu. Visoki bodo 5,30 m, premer jim bo 4,60 m. Sprejemna možnost bo obsegala 35 ton, to je krmo za 12 glav goveje živine skoz 6 mesecev.

Češkoslovaška in ogrska industrija emajla sta sklenili dogovor, ki jamči medsebojno teritorialno zaščito.

nudijo vsakemu trgovcu

dišave znamke

»SLON«

GLAVNA ZALOGA

Zahtevajte oznaki

F. ŠIBENIK

Ljubljana

ZASTARANJE PRAVICE DRŽAVE DO ODMERE DAVKOV.

Na vprašanje, kdaj zastara pravica države na naknadno odmero davka, smo dobili od merodajne strani pojasnilo, da je pri presoji tega vprašanja treba razlikovati, ali gre za odmero davka po ceni davčnega odbora ali ne. Če se je davek odmeril po ceni davčnega odbora, ima država pravico na naknadno dmero v roku petih let samo v slučaju, če odbor ni ocenil dohodka iz vseh objektov, na primer če je bil ocenjen dohodek samo iz kolonialne trgovine, dočim ima davčni zavezanec še kako drugo obrt ali delavnico. Nasprotno ima pri onih davčnih vrstah, katere odmerja davčna uprava, brez ocene davčnega odbora, država pravico, da v roku 5 let popravi v svojo korist morebitne pgreške ali prenizko prvotno odmero z naknadnim predpisom davka.

Kvalitetna znamka

V KATERO DAVČNO SKUPINO SPADAJO PEKI PRI ODMERI PRIDOB- NINE?

Na predlog Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je ministrstvo za finance z odlokom št. 24464 z dne 14. aprila 1930. pojasnilo, da se morejo peki uvrstiti v I. skupino člena 42. zakona o neposrednih davkih (osnovnim davkom 10%) samo v primeru, da poleg svojih izdelkov prodajajo, čeprav samo deloma, tudi nabavljeno izdelano blago, na primer slaščice, kekse itd., ali v primeru, če obratujejo v takem obsegu, da se more njihovo podjetje smatrati za industrijsko, kar je zelo redko. V večini primerov spadajo peki kot obrtniki v IIa skupino (z osnovnim davkom 8%) ali v IIb skupino (z osnovnim davkom 6%), upoštevajo pri tem, ali delajo s stroji na pogon, ali zaposlujejo več nego 4 kvalificirane pomočnike ali ne.

Artiseje

vseh vrst eno- in večbarvne

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip 23

Dobava-prodaja

Dobava 666 ton premoga in ca 500 m³ drv. Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje prvo pismeno licitacijo za dobavo 666 ton premoga na dan 16. julija t. l. in za dobavo 395 m³ trdih ter 123 m³ mehkih drv na dan 17. julija t. l. Licitaciji se bosta vršili navedena dneva ob 11. v pisarni poštna direkcije v Ljubljani. Najkasneje na dan licitacije morajo ponudniki položiti kavcijo (5%, oz. inozemci 10%) pri pomožnem uradu, kjer se lahko vpogledajo in kupijo pgoji.

Dr. D., Skopljec:

Izvoz opija Južne Srbije.

V še znatnejši meri kot duhan odločuje »afijon«-opijski mak, o gospodarski situaciji Južne Srbije. V okolici Skoplja in Kumanova, Kavadara in Prilepa je on najvažnejši kmetijski pridelek, približno istega pomena, kakor hmelj za Savinjsko dolino. Opijski sok, ki ga prideluje Južna Srbija, je najbolj na celem svetu, kakor tudi makedonski duhan, in diktira ceno na svetnem tržišču; prvoklasnost teh dveh proizvodov Južne Srbije se pa izraža tudi v političnem pomenu te pokrajine.

Predlaska in lanska letina afijona sta bili slabi; prva radi presuhe, lanska radi prevlažne pomladi; afijon se bere namreč že koncem maja in začetkom junija. Letošnja obeta izvanredno dober rezultat. Ta okolnost je sprožila zopet debato o domači organizaciji nakupa, eksporta in eksploatacije južnosrbijanskega afijona. Kakor v marsikaterem drugem oziru je Južna Srbija še vedno gospodarsko ozadje Soluna. Solunski nakupovalci in eksporterji diktirajo cene opija in odločujejo s tem o eni najvažnejših gospodarskih panog tega dela naše države. In to na skrajno brutalen način. Le malenkosten del zasluzka iz našega afijona ostane v rokah producenta. Imamo sicer tudi neke »izvoznike« afijona, ki so pa zares samo agenti solunskih eksporterjev in od njih popolnoma odvisni. Solunska trdka Salom je skoro neomejeni gospodar našega afijona.

Te dni se vršijo v Skoplju poskusi, da se Južna Srbija emancipira od neomejenega vpliva omenjene firme kot kupca opija.

Vršijo se sestanki in konference v

svrhu ustanovitve domače delniške družbe, ki naj bi imela monopol nakupa in izvoza in v katerem bi po kapitalu bile zastopane zadruga producentov, domači izvozniki, država in firma Salom. Načrt predvideva sodelovanje naših konzulatov v inozemstvu, ki naj bi posredovali med društvom in inozemskimi kupci v Franciji, Nemčiji in Švici, sporočevali gibanje cen na svetovnih tržiščih itd. Društvo naj bi imelo v inozemstvu svoje prodajne zastopnike. — Država naj bi društvu določila maksimalni zaslužek, iz prebitka odrejenih cen naj bi se pa stvoril fond, iz katerega naj bi producenti dobivali posojila in ki naj bi dal na razpolago sredstva za domačo rafinerijo opija. Ta načrt naj bi baje rešil krizo, v kateri se nahajajo producenti opija.

Nam se zdi, da je poskus, vpreči v isti voz producenta in firmo Salom, a priori ponesrečen in da cel načrt diši po »nacionalizaciji« najslabše vrste, pri kateri bi se spremenila samo firma, a dejanski gospodarji bi ostali Salom in njihovi domači zastopniki.

Južnosrbski afijon je artikel, ki zasluzi, da se domači kapital cele države zanj zanima. Ne rečem, da Južna Srbija sama ne bi bila v stanju preskrbeti — vsaj z državno pomočjo — kapitala, ki bi naj bil kos nalogi, da dejansko nacionalizira celo afijonsko trgovino; za tak velikopotezen načrt je pa tukajšnja mentaliteta preozkosrčna in premalo samostojna in podjetna. Če bi se za to vprašanje interesiral prečanski kapital, bi si storil možnost izvanrednega zasluzka in obenem nudil zares bratsko pomoč domačemu kmetiškemu producentu.

avtomobilskem mestu New Yorku, čeravno se je tam vršila velika avtomobilska razstava. Da je položaj jeklene industrije takorekoč barometerskega pomena za avtomobilno industrijo, je razumljivo. Ravnotako je položaj jeklene industrije pomemben za položaj drugih industrijskih panog, ki konsumirajo jeklo. Izjemo tvorijo edino one industrijske panoge, ki delajo za naročila železnic.

Gradbeni kontrakti pokazujejo v začetku marca rahlo povečanje, toda izgledi niso posebno ugodni. S tem se je zopet poslabšal nadaljni moment, ki je važen za presojo splošne prosperitete; položaj na delavskem trgu postaja kritičnejši in izgledi za vse druge, na stavbeno delavnost navezane, industrije niso boljši. Natančnih številker sicer še nimamo, toda sodeč po izkazih za mesec januar, je bilo v 566 mestih izdanih gradbenih dovoljenj samo za 128 milijonov dolarjev (proti 234 milijonom v prejšnjem letu). Gradbenih kontraktov je bilo januarja sklenjenih za 323 milij. (proti 410 milij. prejšnje leto). Hipotekarni denar se zelo težko dobi. Hranilnice, ki so važen faktor za finansiranje gradbene podjetnosti, dosedaj še niso nastopile v tej funkciji.

Roko v roki s to situacijo gre brezposelnost, o kateri nimamo nobenih natančnih statističnih podatkov, toda gotovo je, da je radi brezposelnosti prizadetih najmanj 3 milijone oseb.

V splošnem izgledi niso prav nič dobri. Optimisti se nadejajo zboljšanja položaja od carinskega povišanja, ki se ima kmalu podpisati. Za enkrat pokuzeta statistiki o eksportu in importu močno nazadovanje. V februarju je eksport nazadoval v primeru z lanskoletnim za okroglo 100 milijonov dolar-

jev, ter je znašal 351 milijonov, medtem ko je uvoz, ki je znašal 281 milijonov, padel za okroglo 88 milijonov dolarjev.

Kartotečno knjigovodstvo se vodi mnogo že tudi pri nas. Ali tudi v tej stroki se kaže rapiden napredek. Povsem nove, zares senzacionalne pridobitve v tem pogledu vidimo letos na velesejmu. Tamkaj je na verandi novega paviljona N razstavil poznani praktični večak za knjigovodstvo več v zunanjem poslovnem svetu najboljše uvedenih kartotečnih sistemov.

Prepisno knjigovodstvo za vsake vrste podjetij je zastopano s sestavi »Ruf« — »Ekaha« — »Bedeo« — »Hebona«.

Interesantne so kazalne kartoteke i. s. položene »Duri«, pokončne »Ekaha« in posebna kartotečna novost v obliki knjige po sestavi »Bedeo« in »Hebona«.

Tudi zelo praktična je novost združitve kartoteke z amer. žurnalom.

Tudi za tehnično stroko je tu senzacija: risalni aparat »Isis« tvrdke dr. Graf v Gothi.

Naročajte »Trgovski list«!

Gospodarsko poročilo Združenih držav.

Pogled na gospodarski položaj nam v splošnem dokazuje, da se je situacija letos še bolj poslabšala kakor lansko leto. To priznavajo tudi oni, ki so radi trenutnega izboljšanja v mesecu januarju upali na boljše čase. Toda to je bila samo trenutna prikazen, ki ni nudila nobene garancije, da bodo ugodnejši izgledi trajali tudi celo pomlad. Dejansko nam dokazujejo številke indeksa, da poživitev v januarju, ki je trajala do srede februarja, ni nič drugega kakor samo izolirana prikazen. Posebno izkazi jeklene industrije so se pokazali kot netočni. Ti so bazirali na močnih naročilih avtomobilne industrije, katere produkcija v januarju je bila vsekakor boljša od produkcije v mesecu decembru, čeravno še daleko zaostaja za produkcijo v istem času lanskega leta. Kakor pa se sedaj ugotavlja, je avtomobilna industrija, daleko precenjevala izgleda in posledice tega občutila sedaj tako avtomobilna, kakor

tudi jeklena industrija. 80% produkcijska kapaciteta v jekleni industriji, ki je bila izrabljena v januarju in začetku februarja, je med tem padla pod 75%. Edino Chikago distrikt je obdržal 95% kapacitete, Birmingham 90%, medtem ko so vsi drugi predvsem na avtomobilno industrijo navezani jekleni obrati morali znižati svojo produkcijo na 65%. Za industrijo cevi so podatki še neugodnejši. V avtomobilni produkciji vidimo, da se je produkcija prvega tedna v mesecu marcu znižala skoro za polovico, če jo primerjamo z produkcijo začetkom marca lanskega leta. — Posebno pomembno za presojo avtomobilne industrije je tudi, da so pri cenjenih znamkah Ford in Chevrolet, ki sta v zadnjem času precej veliko prodali, povpraševanja začela padati. Povpraševanje po avtomobilih, ki stanejo preko 1.000 dolarjev je docela neznan. In karakteristično je, kako malo dražjih avtomobilov se kupi v

Nekaj o trgovski reklami.

LAŽ IMA KRATKE NOGE!

Mnogokrat se poslužujejo trgovci pretravanj, posebno kadar žele kako blago čim hitreje razpečati. Neredke so trditve, ki jih niti dokazati ne morejo.

Vzorec ponudbe n. pr. je mnogo »spši kot pa kasneje prodano blago. Jeza je seveda — neizogibna! Večja, kot pa če bi ponudili blago dostojno, to je vsaj ne pretiravaajoče dobro.

Trgovec si mora biti svest svoje odgovornosti napram kupcu. Razumljivo je, da »vsak berač svojo malho hvali«, a vendar pa je razlika med pretiravanjem in dostojno, pošteno »trgovsko« hvalo! Če presega hvala svoje meje, tedaj postane kupec nezaupljiv. Človeku pa je kolikor toliko prirojeno, da rad ugovarja, razen tega pa nizko ne vidi rad, da se ga smatra za nevednega ter da ga skušamo »vleči za nos«. Na ta način ponujano blago bo gladko odklonjeno.

Laž ima tudi v trgovskem poslovanju kratke noge. Enkrat se nam posreči, da »obesimo« kupcu kako blago, a s tem ne postane naš stalni odjemalec. Trgovec, ko je svojim kupcem res pravi svetovalec — in to mora biti vsak trgovec — se trudi, da si pridobi njih zaupanje. Kdor svojim kupcem dobro nasvetuje, bo žel uspehe. Prijetno dé, če trgovec z razlago podprto odsvetuje blago, ki je cenejše in ponudi dražje, a boljše. Morja se res nekaj izgubi na ta način pri celotnem dnevnem dohodku; dobiček pa se poveča s tem, da smo si pridobili zaupanje kupca ter postane tako naš stalni odjemalec. Ne samo to; kupec priporoča tako trdko tudi dalje svojim znancem ter prijateljem.

Resnica se poplača tudi tedaj, če kupcu povemo, da zahtevanega blaga nimamo ravno v tem trenutku v zalogi. Spretnost pa tiči v tem, da priporočimo kupcu nekaj primernega, pač želji kupca odgovarjajoče. Včasih smo primorani

Kolinska
TVORNICA
CIKORIJE

REDILNA KAVA

Priporoča svoje izdelke!

VINOCET

Tovarna vinskega kisa, d. z. o. z.
Ljubljana

nudi
najfinejši in
najokusnejši
namizni kis

iz pristnega vina

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in
higijenično najmo-
derneje urejena
kisarna v Jugoslaviji

Pisarna: Ljubljana, Dunajska
cesta 1a, II. nadst.
Telefon št. 2599.

ADRIA prireč za pečivo
vanilin sladkor

Čisto pravi in zanesljivi!

Trgovci in industrijci!
Naročajte in podpirajte
»TRGOVSKI LIST«!

Motvoz
Grosuplje

domači slovenski izdelek Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Svoji k svojim! **GROSUPLJE** pri LJUBLJANI

reči odjemalcu, da naj se oglasi jutri; v tem slučaju je pač malo izgledov, da bo sledil našemu nasvetu. Toda prihodnji dan, ko bo šel mimo iste trgovine, se bo spomnil, da smo mu povedali resnico. Če bi mu pa »obesili« kako blago, ki mu ne ugaja, se ne bo z lepa prikazal v isti trgovini. Res pravi trgovec ne bo stremel za tem, da proda kaj komu, pa naj si bo kdorkoli, ki prestopi prag trgovine. Najmanj pa to, česar bi se rad iznebil. Opustiti moramo navado sklepanja hipnih kupčij in uspehov, sicer si ne bomo zagotovili stalnosti odjemalcev ter povečanja kupčij.

Položaj trgovca je danes izredno težak. Zmagal pa bo oni vse težkoče, ki je pošten in dostojen. Solidnost trgovca se je še vedno najbolje obnesla.

REKLAMA, KI JE V KORIST KONKURENCI.

Reklama nam izredno mnogo koristi, a ravno tako nam lahko tudi zelo škoduje. Vedno in vedno se poudarja, da naj res pomislimo, predno se odločimo za to ali ono vrsto reklame. Kljub temu pa se še vedno delajo pogreške. Na potovanju sem opazil slučaj, ki jasno kaže primer pogreške.

Trgovec z raznim sadjem ima svojo trgovino v stranski ulici, v bližini kolodvora. Da privabi kupce, zamisli idejo, ki jo je pa premalo pretehtal. Izobesi že od daleč vidno tablo z napisom »Mislite na sadje za potovanje!« To besedilo na obeh straneh čitljivo, je možno opaziti že s kolodvora. A baš v tem je storil mož pogreško. Kdor je na potovanju ter se nahaja na kolodvoru, res čita omenjeni napis ter se domisli, da bi bilo dobro založiti se s sadjem. Potnik pa ne bo v tem slučaju tekel s kolodvora v trgovino nekaj 100 metrov oddaljeno, temveč bo kupil sadje raje

na kolodvoru, kar mu je bolj priročno. (Ta napis služi v tem slučaju konkurenci. Kdor pride s kolodvora, ta gotovo ne bo odpotoval, torej ne bo potreboval sadja. Napis je psihološko pogrešen, kajti mimoidoči si misli: Ti ne odpotuješ, torej ne potrebuješ sadja! Pravilno bi bilo, da na strani, ki je pač obrnjena proti kolodvoru, stoji samo napis »Sadje« ter ime trgovca. Napis na drugi strani »Mislite na sadje za potovanje« pa ne bo izgrešil svojega namena. Oprez torej, kadar se odločimo za ta ali oni napis in to še posebno pri obratih z izredno lego. VI. Stergar.

KUVERTA
DRUŽBA z o. z.
Tvorilnica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot 1 Karlovska c. 3

Najboljši šivalni stroji za obrt in industrijo so samo **'GRITZNER'** in **'ADLER'** pisalni stroji **'URANIA'** in pletilni stroji **'DUBIED'**
Znižane cene, najlepše opreme edino le pri **JOSIP PETELINCU**
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodl. Telef. št. 2913.

- KNJIGOVEZNICA -
K. T. D.
LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6
II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE	ODJEMALNE
STRACE	KNJIZICE
JOURNALE	RISALNE
SOLSKK	BLOKE
ZVEZKE-MAPE	I. T. D.

TISKARNA MERKUR
TRG-IND. D. D.
LJUBLJANA
Gregorčičeva ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, štatute, tabele, letake i. t. d. Knjigoveška dela izvršuje v LASTNI KNJIGOVEZNICI

Zaboje zelo lahke, raznih velikosti ali samo doščice 3 do 10 mm močne, pripravljene za izdelavo poštnih zabojčkov, dobavlja po naročilu in danih merah od 50 komadov naprej trdka **IVAN ZAKOTNIK**, Ljubljana, Nubaridska 45
Kupuje tudi topolove hlode, zdrave, brez grč, 50 od cm naprej.

PAFF šivalne stroje
UCH kolesa po ugodni ceni in tudi na obroke, dobite le pri trdki **Ign. VOK**
Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7.
PODRUŽNICE: NOVO MESTO · KRANJ

Trgovci! Naročajte in širite **Trgovski list**

KASTELIC IN DRUG
TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO
LJUBLJANA
ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 9
PRITLIČJE L. VO
GLAVNO ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO
Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani in Sladkogorske tovarne papirja in lepenke d. z o. z., Sladki vrh

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)
Brzjavke: Kredit Ljubljana · · · · · Telefon šte. 2040, 2457, 2548; Interurban: 2706, 2806
Peterson International Banking Code
Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, satepositi itd.

KRANJSKA INDUSTRIJSKA DRUŽBA
JESENICE -- FUŽINE

IZDELUJE:
Polfabrikate, valjano železo, okroglo, polokroglo, kvadratno, ploščato, kotno železo, tračnice do 22 kg na tekoči meter, vroče valjano in hladno valjano tračno železo, črno pločevino, železno žico, valjano, izvlečeno, svetlo, žarjeno, pocinkano, pobakreno, vzmeti za pohištvo iz pobakrene jeklene žice, žičnike vseh vrst, izdelke iz sive in iz jeklene litine, elektrode za električne peči.